

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά Χρονικά

Βιοποικιλότητα:
μία ανεκτίμητα αξία

Η θεμελίωση
της Χημείας

Ψυχογενής
Ανορεξία

ΤΕΥΧΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ
2010

20

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά Χρονικά

Ιδιοκτησία	ΤΕΙ Αθήνας
Εκδότης	Δημήτριος Νίνος Πρόεδρος ΤΕΙ Αθήνας
Διευθυντής	Αντώνιος Καμμάς
Συντακτική Επιτροπή	Δημήτριος Νίνος Μιχαήλ Μπρατάκος Ιωάννης Χάλαρης Απόστολος Παπαποστόλου Γεώργιος Γιαννακόπουλος
Επιμέλεια έκδοσης	Ιφιγένεια Αναστασάκου Ελένη Βαβουράκη Δώρα Φραγκούλη Δανάη Κονδύλη
Καλλιτεχνική Επιμέλεια έκδοσης	Έφη Παναγιωτίδη, efipanpan@yahoo.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

Πρόεδρος	Δημήτριος Νίνος
Αντιπρόεδρος	Αντώνιος Καμμάς
Αντιπρόεδρος	Μιχαήλ Μπρατάκος
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Χάλαρης
Διευθύντρια ΣΕΥΠ	Ευαγγελία Πρωτόπαπα
Διευθυντής ΣΤΕΦ	Δημήτριος Βάττης
Διευθυντής ΣΓΤΚΣ	Νικήτας Χιωτίνης
Διευθυντής ΣΔΟ	Γεώργιος Πολυχρονόπουλος
Διευθυντής ΣΤΕΤΡΟΔ	Ιωάννης Τσάκνης
Γενική Γραμματέας	Κωνσταντίνα Μασούρα
Γραμματέας Συμβουλίου	Αφροδίτη Λάσκαρη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

Πρόεδρος ΕΕ&Ε	Μιχαήλ Μπρατάκος
Αντιπρόεδρος ΤΕΙ-Α	Αντιπρόεδρος
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Τσάκνης
Μέλη ΕΕ&Ε	Ευαγγελία Πρωτόπαπα Γεώργιος Παναγιάρης Δήμος Τριάντης Γεώργιος Γιαννακόπουλος Πέτρος Πουλμέντης
Γραμματέας ΕΕ&Ε	Ιφιγένεια Αναστασάκου

ΤΕΙ Αθήνας

Αγ. Σπυρίδωνος, 122 10 Αιγάλεω

Τηλ.: 210 538 5100

<http://www.teiath.gr> / e-mail: eee@teiath.gr

1. ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μια προσέγγιση των προβλημάτων της Δημόσιας Διοίκησης
ΣΕΛ. 4

2. ΘΕΣΜΙΚΑ

■ 41^η Σύνοδος Προέδρων - Αντιπροέδρων ΤΕΙ
ΣΕΛ. 7

■ Προτάσεις του ΤΕΙ Αθήνας προς την Υπουργό Παιδείας
ΣΕΛ. 8

■ Συνεδρίαση Προέδρων Επιτροπών Ερευνών
ΣΕΛ. 18

■ Έκτακτη Σύνοδος Προέδρων - Αντιπροέδρων ΤΕΙ
ΣΕΛ. 19

■ Επιστολές του Προέδρου κ. Νίνου προς την Υπουργό Παιδείας, κ. Άννα Διαμαντοπούλου
ΣΕΛ. 20,21

■ Επιστολή της ΟΣΕΠ - ΤΕΙ προς τον Υπουργό Οικονομικών
ΣΕΛ. 22

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με τίτλο «Έρευνα στη γυναικεία αναπαραγωγή»
ΣΕΛ. 24

4. ΑΡΘΡΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ

■ **Α. Καρμάς:** Υπατία (το τέλος της Κλασσικής Ελλάδας)
ΣΕΛ. 29

■ **Μ. Μπρατάκος:** Βιοποικιλότητα: μία ανεκτίμητα αξία
ΣΕΛ. 32

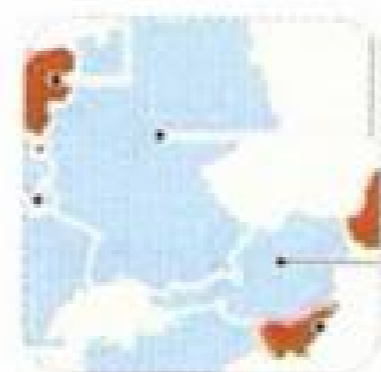
■ **Ν. Χιωτίνης:** Περί της Αισθητικής. Σκέψεις 250 χρόνια από την εμφάνισή της
ΣΕΛ. 40

■ **Κ. Παπασταμούλης:** Τι είναι Τέχνη
ΣΕΛ. 46

■ **Σ. Φραγκόπουλος:** Η θεμελίωση της Χημείας
ΣΕΛ. 48

■ **Ι. Μπουρής:** Σε λάθος ρότα πλεύσης...
ΣΕΛ. 54

5. ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας
ΣΕΛ. 62

6. ΕΡΕΥΝΑ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Εκτίμηση της υγιεινής των χεριών φοιτητών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων
ΣΕΛ. 65

7. ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

Ψυχογενής Ανορεξία
ΣΕΛ. 71

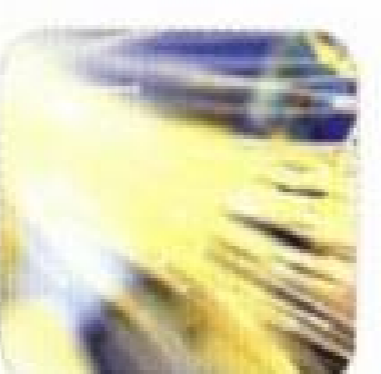

8. ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΕΙ

Νέα της Διοίκησης
ΣΕΛ. 75

Νέα από τα Τμήματα
ΣΕΛ. 78

Νέα της Επιτροπής Εκπαίδευσης και Ερευνών
ΣΕΛ. 102

9. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΣΕΛ. 113

10. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΕΛ. 117

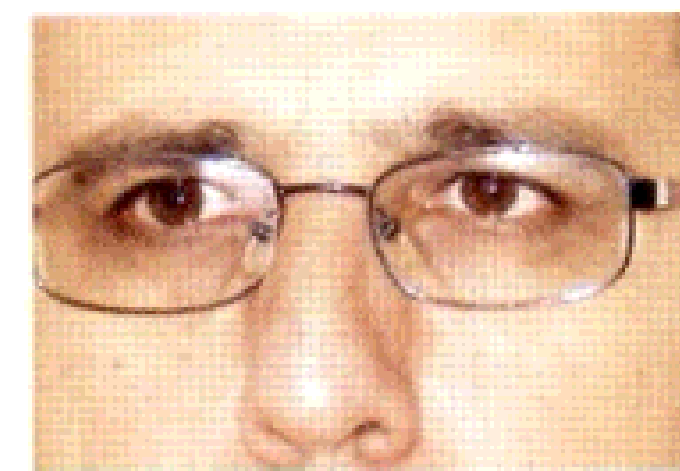

4

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟΨΕΙΣ

- **Α. Καμμάς**
Υπατία (το τέλος της Κλασσικής Ελλάδας)
- **Μ. Μπρατάκος**
Βιοποικιλότητα: μία ανεκτίμητα αξία
- **Ν. Χιωτίνης**
Περί της Αισθητικής
Σκέψεις 250 χρόνια από την εμφάνισή της
- **Κ. Παπασταμούλης**
Τι είναι Τέχνη
- **Σ. Φραγκόπουλος**
Η θεμελίωση της Χημείας
- **Ι. Μπουρής**
Σε λάθος ρότα πλεύσης...

του Ν. Μ. Χιωτίνη*

Περί της Αισθητικής Σκέψεις 250 χρόνια από την εμφάνισή της

Ο όρος «Αισθητική» επινοήθηκε και χρησιμοποιήθηκε από το θεολόγο και φιλόσοφο Alexander Gottlieb Baumgarten το 1750: ονόμασε Aesthetica μία σειρά μαθημάτων του στο πανεπιστήμιο της Φρανκφούρτης όπου δίδασκε, για την «ενοποίηση σε συστηματική επιστήμη των κανόνων του κάλλους» όπως έλεγε ο ίδιος, με κυριότερη την υποστήριξη της άποψης πως το «κάλλος» έχει γνωστική διάσταση ή αλλιώς πως το «κάλλος» είναι η αισθητή μορφή της Αλήθειας. Στο έργο του Baumgarten η ποιητική, η φιλοσοφία του κάλλους και η θεωρία των αισθήσεων ενοποιούνται σε ένα συγκροτημένο μόρφωμα το οποίο θεμελιώνεται στην ιδιομορφία και στην αυτονομία της αισθητηριακής γνώσης.

Έτσι λοιπόν η «Αισθητική», ή η «**φιλοσοφική ποιητική**» όπως την ονόμαζε πολλές φορές ο Baumgarten, φαίνεται πως, τουλάχιστον αρχικώς, επιδιώκει να συνταυτίσει την **τέχνη**, το **κάλλος** και τις **αισθήσεις**. Η νέα αυτή επιστήμη έγινε σχεδόν αμέσως αποδεκτή από τους φιλοσόφους της εποχής και κατοχυρώθηκε ως ένας εκ των κύριων κλάδων της φιλοσοφίας

και τούτο γιατί την εποχή εκείνη η ανθρωπότητα είχε ήδη εισέλθει σε μία άνευ ιστορικού προηγούμενου απώλεια φιλοσοφικής της θεμελίωσης, σε ένα οντολογικό θα λέγαμε κενό, με χαρακτηριστική συνέπεια την σύγχυση της Τέχνης, σύγχυση που την κατατρύχει έως σήμερα. Δυστυχώς οι φιλόσοφοι της εποχής εκείνης - ίσως για να την προστατεύσουν, αλλά μάλλον βοήθησαν στην περαιτέρω σύγχυση εννοιών και στόχων της - πρωτοστάτησαν, συνέπραξαν ή εν πάσει περιπτώσει προθύμως επικύρωσαν και προσεχώρησαν, σε μία ιστορικά λανθασμένη θεώρηση του τρόπου και του ρόλου ύπαρξης κάποιων μέχρι τότε δραστηριοτήτων του ανθρώπου που εφεξής αυθαίρετως ονόμασαν **τέχνη**, στα πλαίσια ενός ιστορικά πρωτόγνωρου και αυθαίρετου διαχωρισμού τέχνης και τεχνικής, τέχνης και γνώσης, τέχνης και επιστήμης. Συζητήσεις επί συζητήσεων περί «**τέχνης**» και περί «**ωραίου**» άρχισαν, φημισμένοι φιλόσοφοι μετά τον Baumgarten ξαναπήραν τα θέματά του και όχι μόνο δεν τα έλυσαν αλλά μάλλον τα περιέπλεξαν ακόμη περισσότερο - αναφέρομαι στον Kant και στις περί «ωραίου» ορισμούς του.

*Ο κ. Ν. Χιωτίνης είναι καθηγητής, Διευθυντής της Σχολής Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών

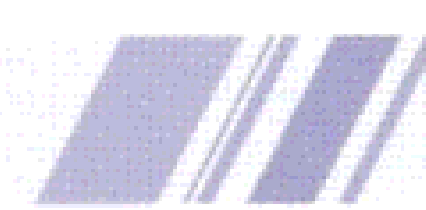
Το δε κυριότερο είναι πως οι «καλλιτέχνες» - όρος που πρωτομπήκε στα λεξικά τον 18^ο αιώνα, σταδιακά φαίνεται πως καθόλου δεν ελάμβαναν υπόψη τους τις απόψεις των φιλοσόφων και των «αισθητικών» που σχεδόν αυτάρεσκα εδούλευαν ερήμην των πάντων, «καλλιτεχνών» και κοινού. Οι ιστορικοί, οι λοιποί θεωρητικοί και οι δρώντες «καλλιτέχνες», φαίνεται έκτοτε να αγνοούν, πως η αποκαλούμενη «τέχνη», δηλαδή αυτό που εφεξής απεκλήθη έτσι - η μουσική, η γλυπτική, η ζωγραφική, η αρχιτεκτονική, η λογοτεχνία, κ.λπ.- αποτύπωνε πάντα την προσπάθεια της κάθε εποχής να επεκτείνει την εμβέλεια του Ανθρώπου φέρνοντάς τον σε συνδιαλλαγή με αυτό που κάθε φορά θεωρείτο Κοσμική και Ιστορική πραγματικότητα ή Αλήθεια. Αποτύπωνε με άλλα λόγια τον Πολιτισμό, του οποίου υπήρξε ταυτοχρόνως καθοριστικό δομικό στοιχείο (ο δε Πολιτισμός είναι πρωτίστως νοηματοδότηση ζωής και θέσπιση προτεραιοτήτων που προκύπτουν από τον τρόπο θεώρησης του Κόσμου, της Ιστορίας και της ανθρώπινης ύπαρξης, από την καθολικώς αποδεκτή με άλλα λόγια νοηματοδότηση της πραγματικότητας). Μία προσεκτική εξέταση της ιστορίας μας διαβεβαιώνει πως αυτή η Τέχνη υπήρξε κατ' αρχήν και κατ' εξοχήν δια-Κοσμητική πράξη με την πυθαγορειανή έννοια του όρου, που συνδεόταν με την αρμονική διάταξη του Κόσμου ή Σύμπαντος, υπήρξε καθοριστική εικόνα της αέναης γενετικής της Ιστορίας πλανώμενης και περιπλανώμενης, όπως θα 'λεγε ο Αξελός, αναζήτησης του νοήματος, άν όχι και της προϋπόθεσης, του ίδιου του βίου των ανθρώπων. Ο Αξελός μάλιστα χαρακτηρίζει ευστόχως την Τέχνη «συνιστώσα του Κόσμου και βασικό συμμετοχο στο μεγάλο Παιχνίδι του Κόσμου». Υπήρξε πράγματι πάντοτε η Τέχνη η Εικόνα της Κοσμικής παρουσίας του Ανθρώπου, υπήρξε πάντοτε ένα από τα κύρια μέσα του στην ζωτική γι' αυτόν αναζήτηση υπαρξιακής ταυτότητας, στην ζωτική γι' αυτόν αναζήτηση επέκτασης

της χωρικής και χρονικής του εμβελείας, στην ζωτική γι' αυτόν αναζήτηση Κοσμικής και Ιστορικής υπόστασης. Αλλά όχι μόνον αυτή: Η φιλοσοφία, η πολιτική, τα μαθηματικά και ότι άλλο αποκαλούμε σήμερα επιστήμη, αυτήν την ιδέα είχαν ως κεντρικό σημείο αναφοράς τους.

Η Τέχνη της προϊστορίας έθετε τον Άνθρωπο σε συνδιαλλαγή με τον τότε Κόσμο (του), που υπήρξε κατ' αρχήν η χαοτική, η άνευ διευθύνσεων και προσανατολισμού πραγματικότητα, στην συνέχεια η αποτύπωση του άπειρου κόσμου των άστρων. **Η Τέχνη της Αιγύπτου** ενέτασε

Ο δε Πολιτισμός είναι πρωτίστως νοηματοδότηση ζωής και θέσπιση προτεραιοτήτων που προκύπτουν από τον τρόπο θεώρησης του Κόσμου, της Ιστορίας και της ανθρώπινης ύπαρξης.

τον Άνθρωπο και τον γήινο χώρο και χρόνο του, στον προαιώνιο και σταθερό Χώρο και Χρόνο, στον Κόσμο όπως αυτός τότε του φανεωνόταν ή γινόταν αντιληπτός, μιμούμενη και εντασσόμενη στους προαιώνιους και σταθερούς νόμους του Κόσμου αυτού, νόμους που πάσχιζε ο άνθρωπος να καταγράψει. **Η Ελληνική Τέχνη** είχε ως αποστολή την άρθρωση του Ανθρώπου με τον τότε μυθικό ανθρωποκεντρικό Κόσμο, όπως αυτός ερμηνευόταν από τους μύθους και τους φιλοσόφους. **Η Τέχνη της άπω Ανατολής** έφερε τον Άνθρωπο σε συνδιαλλαγή με την κοσμική πραγματικότητα όπως αυτή συνελήφθη από τους μεγάλους μύστες, μώνοντας τον στο χορό του κενού και του απείρου, όπως εξηγούσε

ο Malraux. **Η Τέχνη της Χριστιανικής Ανατολής** συμμετείχε στην άρθρωσή του με τον Προσωπικό Θεϊκό Κόσμο, καθόσον αυτό αποτελούσε σαφώς πρώτη και ζωτική προτεραιότητα του βίου του. Η ιστορία δείχνει μάλιστα πως αυτή η ανάγκη του Ανθρώπου υπήρξε γι' αυτόν βασική, αν όχι η βασικότερη προτεραιότητα ή και προϋπόθεση του ίδιου του βίου, θεμελιώδης της ίδιας της ανθρώπινης φύσης του ανάγκη, ανάγκη να θεωρεί τον εαυτό του εντός ενός προϋπάρχοντος Όλου, εντός ενός Κόσμου και μιας Ιστορίας απ' όπου αντλεί ρόλο και λόγο προσωπικής υπάρξεως. Ο Άνθρωπος προσπαθούσε πάντοτε να έρθει σε επικοινωνία ή συνδιαλλαγή προς τον προαιώνιο και παντοτινό Χώρο και Χρόνο, ή την προαιώνιο υπερ-χρονική και υπερ-χωρική ή α-χρονική και α-χωρική πραγματικότητα, την Εκπορεύουσα Αρχή του Παντός, ή ότι άλλο αυτός ο Κόσμος σήμαινε κάθε φορά γι' αυτόν. Επίσης Κοσμική, με διαφορετική βεβαίως αποστολή, υπήρξε και **η Τέχνη του** λεγόμενου **μεσαίωνα**, ενώ ούτε η λεγόμενη **Αναγέννηση** άλλαξε την φύση της: εξακολουθούσε να είναι η Τέχνη «τρόπος γνώσης του Σύμπαντος». Η υιοθέτηση της αριστοτελικής «μίμησης», δηλαδή της μίμησης της Φύσης, αυτό υποδήλωνε.

Από την εποχή όμως αυτή αρχίζει η μεγάλη σύγχυση. Ο γεωκεντρικός Κόσμος των Ελλήνων και ο ανθρωποκεντρικός Κόσμος του μεσαίωνα, αντικαταστάθηκαν σταδιακά μ' έναν Κόσμο αποκεντρωμένο και ατελείωτο, που θα γίνει χώρος γεωμετρικοποιημένος, άπειρος και του οποίου όλα τα συστατικά, ακόμα και τα έσχατα τοποθετημένα, βρίσκονται όλα στο ίδιο οντολογικό επίπεδο, και τελικώς μηχανικός, όταν η Κοσμολογία γίνει φυσική θεωρία με τον θρίαμβο του Νεύτωνα. Αυτά είχαν ως συνέπεια την απόρριψη από την επιστημονική Σκέψη κάθε θεώρησης βασισμένης σε έννοιες αξίας, τελειότητας και αρμονίας και όπως μας εξηγεί ο Koyre, «καταλήγουν στην πλήρη απόρριψη των αξιών του Είναι και στο οριστικό διαζύγιο μεταξύ

του Κόσμου των Αξιών και του Κόσμου των πραγματικών Γεγονότων, ...ο Άνθρωπος έχασε την θέση του στον Κόσμο, ή καλλίτερα έχασε τον ίδιο τον Κόσμο που υπήρξε το πλαίσιο της ύπαρξής του και που ήταν το αντικείμενο της γνώσης του» .

Ενώ θα περίμενε κανείς να συμβεί και τώρα αυτό που συνέβαινε πάντα, δηλ. οι νέες ιδέες, που απέρριψαν τα παλαιά πλαίσια Σκέψης - υπαρξιακά πεδία αναφοράς της ανθρωπότητας, να δημιουργήσουν μία νέα Σκέψη - πεδίο αναφοράς, που θα εκφραζόταν μέσα από μία νέα Τέχνη, η μεν ανθρωπότητα οδηγήθηκε σε μία κατάσταση ουσιαστικής έλλειψης τέτοιων ιδεών ή προσδοκιών, η δε Τέχνη, ως συνέπεια αυτού, σε κρίση και σε μάταιη πλέον αναζήτηση στόχων και περιεχομένου: έχασε τον μεγάλο της συλλογικό στόχο, το Κοινό και το Κύριο για το οποίο μίλαγε ο Σολωμός¹, γιατί η νέα αντίληψη περί πραγματικότητας και περί Κόσμου, καταδήλως δεν μπόρεσε να προσφέρει κάποια ανώτερη αλήθεια, απ' την οποία να απορρέει κάποιο σύστημα αξιών προς τις οποίες θα αναφέρεται και θα στοχεύει ο Άνθρωπος, δεν μπόρεσε να του προσφέρει υπαρξιακή ταυτότητα και σιγουριά, αλλά τον έσυρε σε μία πρωτόγνωρη ιδεολογική σύγχυση, μέσα σ' έναν κυκεώνα ιδεών παλαιών και νέων. Γι' αυτό και η προταθείσα «αισθητική» βρήκε πρόσφορο έδαφος (απέλπιδων) συζητήσεων. Γι' αυτήν την περίοδο οπισθοχώρησης των παλαιών οντολογιών, δηλαδή φιλοσοφικών θεμελιώσεων των κοινωνιών - που σήμερα ανιστόρητα χαρακτηρίζουμε με την σημερινή ολωσδιόλου διαφορετικής εννοίας όρο «θρησκείες», - ο Καστοριάδης κάνει λόγο για πρώτη απογοήτευση του κόσμου, για οντολογικό κενό της ανθρωπότητας θα λέγαμε εμείς.

Δια της επινοήσεως της «αισθητικής» έγινε προσπάθεια επίκλησης παλαιών νοημάτων και αξιών: η νέα αυτή επιστήμη προσπάθησε να δώσει προεκτάσεις στην αισθητηριακή γνώση ως ερχόμενη σε συνδιαλλαγή με την ίδια την

Αλήθεια του Κόσμου. Το μέλλον όμως αυτής της «αισθητικής» δεν στάθηκε λαμπρό: ο όρος χρησιμοποιείται πλέον με χίλιες δύο έννοιες, σε κάθε όμως περίπτωση μακράν των οραματισμών των τόσο του εισηγητού του Baumgarten όσο και των μετέπειτα ασχοληθέντων με το θέμα αυτό,

Η νέα αυτή επιστήμη

(η Αισθητική) προσπάθησε

να δώσει προεκτάσεις

στην αισθητηριακή γνώση

ως ερχόμενη σε συνδιαλλαγή

με την ίδια την Αλήθεια του Κόσμου.

Καντ, Χάιντεγγερ, Νίτσε κ.λπ. Απόλυτα φυσικό γιατί τα οράματα αυτά προϋπέθεταν οντολογικά πεδία αναφοράς σαν αυτά που προσέδιδαν στην ανθρώπινη ύπαρξη Ιστορική και Κοσμική διάσταση, ενώ σήμερα η ανθρωπότητα φαίνεται να έχει αποστερηθεί τέτοιας εμβελείας.

Στις νέες κοινωνίες διαπιστώνουμε λοιπόν την ως εκ τούτου αναμενόμενη υποβάθμιση της Τέχνης, έως περιορισμού της στο κοινωνικό περιθώριο, σε σχέση με την επιστημονική και τεχνική πρακτική, που διαχωρίστηκαν έκτοτε σαφώς από αυτήν². Οι προσπάθειες παρά ταύτα των «καλλιτεχνών» - που έτσι ονομάστηκαν έκτοτε de jure - υπήρξαν φιλότιμες, αλλά απέλπιδες. Η δυτική «επίσημη» Τέχνη των νεωτερικών χρόνων - δηλαδή αυτή που τα εγχειρίδια των ιστορικών θεωρούν σαν ιστορία τέχνης - προσπάθησε να κατακτήσει ή να φέρει τον άνθρωπο σε συνδιαλλαγή με τον νέο νευτώνιο Κόσμο, θεωρώντας πως αυτή υπήρξε η φιλοσοφική θεμελίωση της νεωτερικής εποχής, καθόσον είχε γίνει αποδεκτή ακόμα και

από τους φιλοσόφους. Αυτό στην αρχιτεκτονική φαίνεται εντονότερα, δες «επαναστατική» αρχιτεκτονική του 18^{ου} αιώνας, Boullée, Ledoux, Vaudoyer, Durand, την αρχιτεκτονική των μηχανικών του 19^{ου} Paxton, Eiffel, κ.λπ., αλλά η νέα Σκέψη ή Κοσμοεικόνα ενυπάρχει και στην λεγόμενη «νεοκλασική» αρχιτεκτονική του 19^{ου} αιώνας και στον εκλεκτικισμό - που εμμένουν σε σχήματα και μόνον του παρελθόνος - όπως σαφώς ενυπάρχει και στις άλλες μορφές της Τέχνης, μουσική, θέατρο, λογοτεχνία. Στον 20^ο αιώνα η Τέχνη ομοίως εντάσσεται και προωθεί τις νέες κοσμοεικόνες ή οντολογίες, που αντικαθιστούν σταδιακώς αυτήν της νευτώνιας Φυσικής και κατ' αρχήν το χωροχρονικό συνεχές του Einstein: Art Nouveau και Gaudí στην αρχή, στη συνέχεια Κυβισμός, Μοντέρνο κίνημα, Φουτουριστές, Clee, Kadinsky, Mondrian, De Stijl, Le Corbusier Van de Rohe, Wright, Yves Klein αργότερα, κ.λπ. Η στη συνέχεια εξέλιξη της Φυσικής, της μόνης δηλαδή εναπομείνασας οντολογίας, ακολουθείται επίσης από την εξέλιξη της Τέχνης. Από την παρανοϊκοκριτική του Dali έως την σύγχρονη μεταδομιστική θεώρηση της πραγματικότητας του Paul Celan, του Eisenman, του Derrida και του Tsumi, που τείνει να γίνει κεντρικό πεδίο ερεύνης των περισσοτέρων πανεπιστημιακών σχολών, ο νέος κβαντικός Κόσμος ακολουθείται ή και προβλέπεται. Αμφισβητείται πλέον ανοικτά ο απόλυτος χώρος και χρόνος της νευτώνιας κοσμοεικόνας του 19^{ου} αιώνας, κάθε μέχρι τώρα δογματικώς παραδεκτή έννοια περί πραγματικότητας ή Αλήθειας και κάθε προσπάθεια σύλληψής της με τους μέχρι τώρα τρόπους. Αμφισβητούνται το εδώ και το εκεί, το πάνω και το κάτω, το μπρός και το πίσω, το μέσα και το έξω καθώς και η παλαιά κραταιά σημειωτική που επέμενε πως τα αντικείμενα είναι φορείς νοημάτων σε αμφιμονοσήμαντη σχέση τους μ' αυτά. Αμφισβητείται το ίδιο τελικώς το νόημα, με τον τρόπο που μέχρι τώρα το διαβάζαμε, αμφισβητείται η μέχρι

τώρα γραμμική χρονική συνέχεια ή διαδοχή, η ίδια τελικώς ανάγνωση ή θεώρηση της Ιστορίας. Η πραγματικότητα ή η Αλήθεια δεν αναζητώνται πλέον σε ένα είναι ή μη-είναι, αλλά σε μία διαδικασία ή σχέση, αναζητάται μία «νέα Φύση σε μία κατάσταση μη-Φυσική» (λόγια του Eisenman). Τα ερωτήματα αυτά και τα εξ αυτών έργα - ή «προτασιακά συστήματα στην πραγματικότητα», όπως θάλεγε ο Wittgenstein - είναι ίσως ακόμα αδόκιμα ή πρωτόλεια, αλλά απολύτως μέσα στα πλαίσια της εξέλιξης αυτής της νεωτερικής οντολογίας.

Η πορεία της δυτικής Τέχνης δείχνει λοιπόν πως πράγματι οι λειτουργοί της προσπάθησαν να συνεχίσουν με την εποχή τους, ακολουθώντας και προωθώντας αυτό που κάθε φορά φαινόταν να είναι η φιλοσοφική θεμελίωσή της, το

**Η πορεία της δυτικής Τέχνης
δείχνει πως οι λειτουργοί
της προσπάθησαν να συνεχίσουν
με την εποχή τους, ακολουθώντας
και προωθώντας το υπαρξιακό
πεδίο αναφοράς της.**

υπαρξιακό πεδίο αναφοράς της. Εδώ όμως βρίσκεται και η μεγάλη παρεξήγηση. Τη σταδιακή οπισθοχώρηση των παλαιών οντολογιών και το προκύψαν οντολογικό κενό δεν μπόρεσαν να καλύψουν, όπως είπαμε, μήτε η νευτώνια εκδοχή και η εξ αυτής δαρβίνεια αντίληψη περί Ανθρώπου - που επιχειρηματολόγησε για την πλήρη αποστέρωση κάθε βαθύτερου νοήματος και ιστορικής διάστασης του ανθρώπινου βίου-μήτε η αϊνσταϊνική και η κβαντική εκδοχή. Τα δυτικά «καλλιτεχνικά» κινήματα του 20^{ου} αιώνας

έτσι λοιπόν μοιραίως απέτυχαν. Απέτυχαν να επικοινωνήσουν με το κοινό τους, απέτυχαν να ενσαρκώσουν συλλογικούς στόχους και αρχές, απέτυχαν να συμμετάσχουν στην νοηματοδότηση του ανθρώπινου βίου, στην ανάγκη να βρεί η ανθρωπότητα υπαρξιακό πεδίο αναφοράς της, όπως άλλωστε σαφώς και ευθαρσώς διακήρυτταν οι αρχιτέκτονες και οι υπόλοιποι δημιουργοί και που περιέργως αυτές τους οι διακηρύξεις σχεδόν αγνοούνται από τους ιστορικούς. Υπήρξε κατάδηλη η αναντιστοιχία μεταξύ του φιλοσοφικού τους περιεχομένου³ και των πραγματικών πεδίων αναφοράς του πνεύματος και της ψυχής των ανθρώπων ή αν θέλετε του συλλογικού ασυνειδήτου, όπως θάλεγε ο Yung.

Πρέπει να πούμε πως αυτή η αποτυχία κάποια στιγμή συνειδητοποιήθηκε από μία σημαντική μερίδα αρχιτεκτόνων - γιατί προφανώς το πρόβλημα εδώ εμφανιζόταν επιτακτικότερο. Φαίνεται πως κατανόησαν τους λόγους για τους οποίους τη στιγμή που οι μοντέρνοι θαμπωμένοι από τη νέα Φυσική και τις νέες πλεκτομηχανές που άνοιγαν γρήγορα κουμπότρυπες, διακήρυτταν την πίστη τους στη νέα αντίστοιχη και κατ' ουσίαν αντικοινωνική Κοσμοθεωρία και την αποτύπωναν στα κτήριά τους, μη διερωτώμενοι τίνος είναι τελικώς αυτή η νέα Πίστη, οι λαοί αναζητούσαν σχήματα και μνήμες του παρελθόντος. Ο Σοβιετικός λαός π.χ. επιζητούσε κτήρια νεοκλασικά, όπως απέδειξε έρευνα του Κόμματος και τέτοια κτήρια του προσέφερε ο Στάλιν· ο λαός δεν μπορούσε να θεωρήσει εαυτόν έξω από την Ιστορία - και αν δεν είχε τέτοια, προσπαθούσε να εφεύρει ή να δανειστεί - και τούτο για να μπορέσει να υπάρξει. Η άρνηση της Ιστορίας - χαρακτηριστικός ο εξοβελισμός της από τη **σχολή του Bauhaus** - δεν έγινε ποτέ αποδεκτή και άρα οι πιστοί στην νέα επίσημη Κοσμοθεωρία αρχιτέκτονες δούλευαν ερήμην του κοινού τους. Μια σημαντική έτσι μερίδα αρχιτεκτόνων

και λοιπών «καλλιτεχνών» που ονομάστηκαν **μεταμοντέρνοι**, στράφηκαν - κυρίως μετά τον Πόλεμο - προς την αναζήτηση αυτού που ο Schulz αποκαλεί *Genius Loci*⁴, επικαλέσθηκαν την Παράδοση του κάθε τόπου, επικαλέσθηκαν την Ιστορία. Την παρουσία της Ιστορίας επικαλείται ο Portoghesi, «μεταμοντέρνο σημαίνει επιστροφή στην Παράδοση», «μεταμοντέρνα αρχιτεκτονική είναι η αναβίωση της παραδοσιακής μορφής ή της τοπικής μορφής στην κατασκευή» μας εξηγεί ο Jenks. Ο στόχος σαφής: επικοινωνία με το κοινό τους που αναζητά **υπαρξιακή ταυτότητα**, μέσα στο οντολογικό κενό που πάσχισε ανεπιτυχώς η νεωτερική διάνοηση να το εγκλωβίσει. Όμως αυτός ο μεταμοντερνισμός γρήγορα χάθηκε σε «παρωδίες της ιστορίας», όπως ευστόχως έχει παρατηρήσει ο Λάββας⁵. Αυτό ήταν άλλωστε αναπόφευκτο: αναζητήθηκαν σχήματα ενός παρελθόντος που δεν είχαν κανένα έρεισμα στους ανυποψίαστους μ' αυτό το παρελθόν λαούς, λαούς φερόμενους από μια διάνοηση που συμπεριφέρθηκε και εξακολουθεί να συμπεριφέρεται συμπλεγματοειδώς προς αυτό το παρελθόν, προς την ίδια τελικώς την Ιστορία⁶. Μοιραία κατάληξη λοιπόν η κατά τα φαινόμενα πλήρης απαξίωσή της: κανείς πλέον σήμερα δεν τολμά να μιλήσει καν γι' αυτήν, εκτός από το να

αναγγείλει το τέλος της - προαναγγελθέν ήδη από το Hegel.

Μπορούμε να μιλήσουμε για μέλλον της «αισθητικής», ή τουλάχιστον επαναφοράς των οραματισμών των εισηγητών της; Ναι, αν μία νέα φιλοσοφική θεμελίωση που θα επαναπροσδώσει στον Άνθρωπο Κοσμική

Μπορούμε να μιλήσουμε για

μέλλον της «αισθητικής», ή

τουλάχιστον επαναφοράς των

οραματισμών των εισηγητών της;

και Ιστορική υπόσταση, αντικαταστήσει το οντολογικό κενό στο οποίο φαίνεται να έχει περιπέσει σήμερα η ανθρωπότητα. Μα ίσως τότε να μην έχει κανένα νόημα να υπάρχει αυτή η «αισθητική» ως ανεξάρτητη επιστήμη, ούτε βεβαίως και ως χρησιμοποιούμενος όρος, όπως δηλαδή συνέβαινε μέχρι της εμφανίσεώς της, στις απαρχές της οντολογικής σύγχυσης ή πτώσης.

¹ όπου το Κοινό είναι ο κοινός χαρακτήρας σε τόπο και χρόνο μιάς εθνότητας και το Κύριο ο ουσιαστικός χαρακτήρας της καθολικής ενότητας-

² Ο Rodin, μιλώντας στους μαθητές του Bourdelle και Desriau είχε χαρακτηριστικώς εξομολογηθεί: «είναι μία μεγάλη αλήθεια ότι είμαστε καλοί για το τίποτα. Όταν θυμάμαι τον πατέρα μου που ήταν πριονιστής ξύλων, αναλογίζομαι: αυτός έκαμε μίαν εργασία απαραίτητη στην κοινωνία, αλλά εγώ, εμείς, τί υπηρεσίες προσφέρουμε στους ομοίους μας; είμαστε ζογκλέρ, ταχυδακτυλουργοί, είμαστε πρόσωπα χιμαιρικά που διασκεδάζουν το πλήθος στις πλατείες των πανηγυριών, και ο κόσμος μπορεί πολύ καλά να κάνει και χωρίς εμάς...».

³ έχει ευστόχως ειπωθεί πως η σχέση τέχνης και φιλοσοφίας είναι η ίδια με αυτή του κρασιού και της αμπέλου

⁴ αυτήν την στροφή εμείς την αποκαλούμε πέρασμα από το τοπίο στον Τόπο

⁵ Γ. Λάββας, «19^{ος} - 20^{ος} αιώνας», Univesity Studio Press, Θεσσαλονίκη 1986

⁶ ενδεικτικώς αναφέρουμε τον τρόπο με τον οποίο η Δύση βλέπει - και ονομάτισε έτσι - τον «μεσαίωνα»

Τα “Τεχνολογικά Χρονικά”
εύχονται
στους αναγνώστες τους

Καλό Πάσχα!

“

Στην αρχή ανυπομονούσα να τελειώσω το λύκειο και να πάω στο πανεπιστήμιο.
Στη συνέχεια ανυπομονούσα να τελειώσω τις σπουδές μου και να αρχίσω να δουλεύω.
Αργότερα ανυπομονούσα να παντρευτώ και να κάνω παιδιά.
Έπειτα ανυπομονούσα να μεγαλώσουν τα παιδιά μου, ώστε να επιστρέψω στη δουλειά.
Όταν επέστρεψα στη δουλειά ανυπομονούσα να βγω στη σύνταξη...
Τώρα πεθαίνω και ξαφνικά αντιλήφθηκα ότι ξέχασα να ζήσω.

Παρακαλώ μην επιτρέψετε να σας συμβεί αυτό.
Εκτιμήστε το τώρα και απολαύστε την κάθε μέρα.
Για να αποκτήσουμε χρήματα χάνουμε την υγεία μας
και για να την ανακτήσουμε χάνουμε χρήματα...

Ζούμε λες και δεν πρόκειται να πεθάνουμε ποτέ
και πεθαίνουμε σα να μη ζήσαμε ποτέ.

Άγνωστος

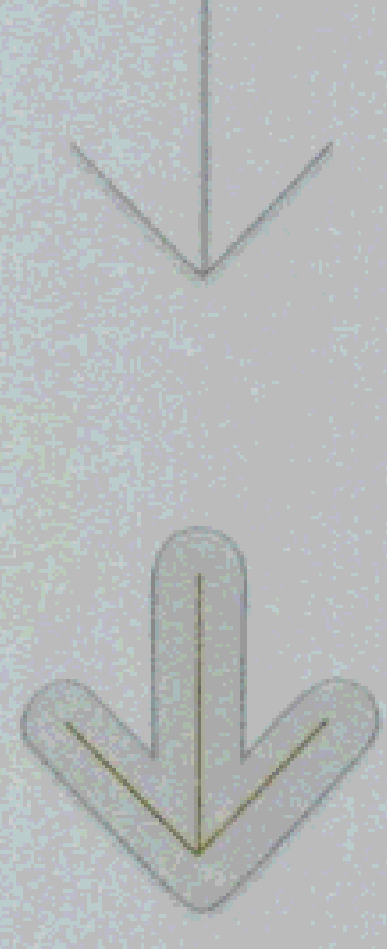
”

Δημοσίευση άρθρων

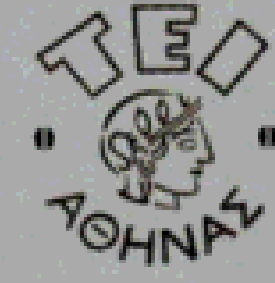
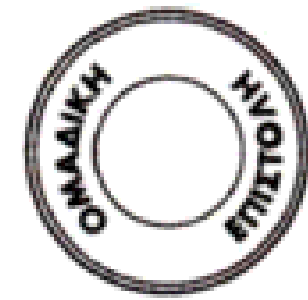
Γίνονται δεκτά άρθρα που πραγματεύονται **επίκαιρα ζητήματα στο χώρο της εκπαίδευσης ή και θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος**. Τα κείμενα πρέπει να αποστέλλονται με e-mail, σε μορφή Word, ενώ οι φωτογραφίες που τα συνοδεύουν πρέπει να είναι σε ηλεκτρονική μορφή σε υψηλή ανάλυση. Η βιβλιογραφία, αν υπάρχει, παρατίθεται μόνο με τη μορφή υποσημειώσεων. Τα άρθρα, τα οποία μπορεί να είναι πρωτότυπα ή αναδημοσιεύσεις, δεν επιτρέπεται κατά κανόνα να υπερβαίνουν τις 2.000 λέξεις.

Για να δημοσιευτεί ένα κείμενο, πρέπει να εγκριθεί από την Συντακτική Επιτροπή. Η μερική ή ολική αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού επιτρέπεται μόνο με την άδεια του Εκδότη.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την κα Ι. Αναστασάκου, τηλ.: 210 5385174,
Fax: 210 5385852, e-mail: eee@teiath.gr

ΠΑΡΧΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Γραφείο
Αριθμός Άδελφών

Αν. Σπυριδωνος, 122 10 Αιγάλεω
Τηλ.: 210 538 5100, fax: 210 591 1590
e-mail: info@teiath.gr, webmaster@teiath.gr

ISSN 1791-7247

www.teiath.gr